

Leo Trotskij

Konsekvenserna av parlamentarisk reformism ¹

9 november 1934

12. Men nederlagen i Österrike och Spanien...

Att parlamentarismen är maktlös när det kapitalistiska systemet är i kris är så uppenbart att de vulgära demokraterna bland arbetarna (Renaudel, Frossard och deras gelikar) inte har ett enda argument för att försvara sina förstenade fördomar. Än snabbare är de att gripa tag i varje nederlag och varje misstag som begåtts på den revolutionära vägen. De tänker så här: om inte den rena parlamentarismen är någon utväg, så är inte den väpnade kampen bättre. Nuförtiden är naturligtvis nederlagen för de proletära upproren i Österrike och Spanien deras favoritargument. De vulgära demokraternas teoretiska och politiska bankrutt blir faktiskt ännu klarare när de kritiserar de revolutionära metoderna än när de försvarar den ruttande borgerliga demokratins metoder.

Ingen har påstått att de revolutionära metoderna automatiskt garanterar segern. Det avgörande är inte metoden i sig utan att den tillämpas på ett riktigt sätt, att man använder en marxistisk inriktning under händelserna, organiserar kraftfullt, att massorna skaffar sig självförtroende med hjälp av långvariga erfarenheter, att det finns ett klarsynt och djärvt ledarskap. Utgången av en strid beror på konfliktens tillfälle och förutsättningar och hur styrkeförhållanden ser ut. Marxismen anser definitivt inte att väpnad kamp är den enda revolutionära metoden, eller ett universalmedel som fungerar under alla förhållanden. Marxismen har överhuvudtaget inga fetischer, varken parlament eller uppror. Allting har sin tid och plats. Men en sak kan man säga från början:

Proletariatet har inte någonsin eller någonstans erövrat makten på den parlamentariska vägen, eller än så länge ens kommit nära den.

Scheidemanns, Hermann Müllers eller MacDonalds regeringar har ingenting gemensamt med socialismen. Borgarklassen lät socialdemokratin och labour komma till makten bara under förutsättning att de försvarade kapitalismen mot dess fiender. Samvetsgrant uppfyllde de detta villkor. Den rent parlamentariska, antirevolutionära socialismen har inte någonstans eller någonsin lett fram till en socialistisk ministär. Däremot har den lyckats skapa vidriga renegater, som utnyttjade arbetarpartiet för att skaffa sig en kabinettskarriär – Millerand, Briand, Viviani, Paul-Boncour, Marquet.

Å andra sidan visar de historiska erfarenheterna att revolutionära metoder kan leda till att proletariatet erövrar makten – i Ryssland 1917, Tyskland och Österrike 1918, Spanien 1930. I Ryssland fanns det ett mäktigt bolsjevikparti, som under en lång rad år hade förberett sig för revolutionen, och som bestämt visste hur man skulle ta makten.

De reformistiska partierna i Tyskland, Österrike och Spanien förberedde sig inte för revolutionen och ledde den inte, men fick sota för den.

De skrämdes av den makt som de fått mot sin vilja, och överlämnade den välvilligt till borgarklassen. På så sätt undergrävde de proletariatets självförtroende, och dessutom småbourgeoisins förtroende för proletariatet. De beredde vägen för en tillväxt av den fascistiska reaktionen, och föll sedan offer för den.

¹ Utdrag ur skriften *Vart går Frankrike?*. Det nederlag som Trotskij nämner i texten är krossandet av de asturiska gruvarbetarnas revolt.

Vi har som Clausewitz sagt att inbördeskrig är en fortsättning av politiken med andra medel. Det innebär att utgången av ett inbördeskrig bara till en fjärdedel, för att inte säga en tiondel, beror på utvecklingen av själva inbördeskriget, och till tre fjärdedelar, om inte nio tiondelar, beror på politiska förberedelser. Vari består dessa förberedelser? Att stärka massornas revolutionära sammanhållning, befria dem från underdåniga förhoppningar på de ”demokratiska slavägarnas” förbarmande, generositet och lojalitet, att skola revolutionära kadrer som vet hur man utmanar den allmänna opinionen, och som kan visa samma oförsonlighet mot den borgerliga tiondelen som borgarklassen visar mot arbetarna. Utan en sådan inställning kommer inbördeskriget att äga rum under förhållanden som är mindre gynnsamma för proletariatet, i det ögonblick förhållandena framtvingar ett inbördeskrig – *och till sist framtvingar de alltid det*. I sådana fall kommer allt att bero på slumpen, och till och med i händelse av en militär seger kan då makten glida ur proletariatets händer. Den som inte förutser att klasskampen oundvikligen leder till en väpnad konflikt är blind. Men den är lika blind som inte ser att den politik som de kämpande klasserna tidigare fört ligger bakom den väpnade konflikten och utgången av den.

Det var inte upprorets metod som besegrades i Österrike utan austromarxismen. I Spanien besegrades den principlösa parlamentariska reformismen.

1918 återlämnade den österrikiska socialdemokratin den makt som arbetarna hade erövat till borgarklassen, bakom ryggen på proletariatet. 1927 vände den inte bara fejt ryggen åt ett proletärt uppror som hade alla möjligheter att segra, utan ledde till och med arbetarnas *Schutzbund* mot de upproriska massorna. På så sätt förberedde de Dollfuss' seger. Bauer och company sa: ”Vi önskar en fredlig utveckling, men om fienden tappar huvudet och angriper oss, då...”

Detta sätt att framställa saken verkar mycket ”vist” och ”realistiskt”. Tyvärr bygger även Marceau Pivert sitt resonemang på denna austromarxistiska modell: ”Om – då.” Denna formulering är i själva verket en snara för arbetarna. Den lugnar och lurar dem. ”Om” innebär att kampens former beror på borgarklassens goda vilja och inte på att klassintressena är absolut oförsonliga. ”Om” betyder att *om* vi är kloka, försiktiga och försonliga, så kommer borgarklassen att vara lojal och allt kommer att gå fredligt till.

På jakt efter fantomen ”om” slog Otto Bauer och den österrikiska socialdemokratins övriga ledare till reträtt inför reaktionen, gav upp ställning efter ställning, demoraliserade massorna, slog till reträtt igen tills de befann sig i en slutgiltig återvändsgränd. Där började de till sist kämpa, och förlorade.

I Spanien tog händelserna en annan riktning, men orsaken till nederlaget var i grunden densamma. Precis som de ryska socialistrevolutionärerna och mensjevikerna delade socialistpartiet makten med den republikanska borgarklassen, för att hindra arbetarna och bönderna från att slutföra revolutionen. Under två år vid makten hjälpte socialisterna borgarklassen att befria sig från med hjälp av smulor av nationella, sociala och jordbruksreformer. Mot folkets mest revolutionära delar använde socialisterna förtryck.

Resultat var tvåfaldigt. Anarkosyndikalismen stärktes och samlade kring sig proletariatets mest militanta skikt, istället för att smälta som vax i revolutionens hetta, vilket hade varit fallet om arbetarpartiet hade haft en riktig inriktning. Vid den andra polen lyckades den sociala katolska demagogin skickligt utnyttja massornas missnöje med den borgerligt socialistiska regeringen.

När socialisterna blivit tillräckligt misskrediterade drev borgarklassen dem från makten och gick på offensiven längs hela fronten. Socialistpartiet tvingades försvara sig under ytterst ogynnsamma förhållanden, som de hade förberett med sin egen politik. Borgarklassen hade

redan ett massivt stöd till höger. De anarkosyndikalistiska ledarna, som under revolutionens gång gjorde alla de misstag som är typiska för dessa professionella förvirrare, vägrade stöda ett uppror som leddes av förrädarna – ”politikerna”. Rörelsen blev aldrig allmän utan förblev utspridd. Regeringen riktade slagen mot arbetarnas splittrade delar. Det av reaktionen framtvingade inbördeskriget ledde till nederlag för proletariatet.

Utifrån de spanska erfarenheterna är det inte svårt att dra slutsatsen att socialister inte ska delta i en borgerlig regering. Denna slutsats är i sig själv oomtvistlig men räcker absolut inte. Austromarxismens påstådda ”radikalism” är inte bättre än den spanska ministerpolitiken. Skillnaden mellan dem är teknisk snarare än politisk. Båda väntade sig att borgarklassen skulle belöna ”lojalitet” med ”lojalitet”. Båda innebar katastrof för proletariatet.

I Spanien och Österrike var det inte de revolutionära metoderna som besegrades, utan opportunistiska metoder i en revolutionär situation. Det är inte samma sak!

Vi ska inte här uppehålla oss vid Kommunistiska internationalens politik i Österrike och Spanien. Vi hänvisar läsaren till *La Verités* spalter och den serie pamfletter som har publicerats under de senaste åren. Under den mycket gynnsamma situationen fjättrades de österrikiska och spanska kommunistpartierna av teorierna om den ”tredje perioden” och ”socialfascismen”, och dömdes till fullständig isolering. De misskrediterade revolutionens metoder med hjälp av ”Moskvas” auktoritet, och stängde på så sätt vägen till en verkligt marxistisk och bolsjevikisk politik. Det är en grundläggande egenskap hos revolutionen att den utsätter alla läror och metoder för en snabb och obönhörlig analys. Brottet följs nästan genast av ett straff.

Kommunistiska internationalen har ett oerhört ansvar för proletariatets nederlag i Tyskland, Österrike och Spanien. Det räcker inte att i ord genomföra en ”revolutionär” politik. Det krävs en *riktig* politik. Ingen har ännu lyckats hitta någon annan hemlighet bakom segern.

Översättning: *Göran Källqvist*

Till innehållsförteckningen för artikelsamlingen [Trotskij om Spanien](#)